Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

13 octombrie 2016*

„Trimitere preliminară — Cooperare judiciară în materie civilă — Competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești — Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 — Articolul 1 alineatul (1) litera (a) — Domeniu de aplicare material — Acțiune în anularea căsătoriei introdusă de un terț după decesul unuia dintre soți — Articolul 3 alineatul (1) — Competența instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia se află reședința «reclamantului» — Întindere”

În cauza C-294/15,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Sąd Apelacyjny w Warszawie (Curtea de Apel Varșovia, Polonia), prin decizia din 20 martie 2015, primită de Curte la 17 iunie 2015, în procedura

Edyta Mikołajczyk

împotriva

Marie Louise Czarnecka,

Stefan Czarnecki,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul M. Ilešič, președinte de cameră, doamna A. Prechal, domnul A. Rosas, doamna C. Toader (raportor) și domnul E. Jarašiūnas, judecători,

avocat general: domnul M. Wathelet,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;

— pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de P. Pucciariello, avvocato dello Stato;

— pentru Comisia Europeană, de M. Wilderspin și de A. Stobiecka-Kuik, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 26 mai 2016,

* Limba de procedură: polona.

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 1 alineatul (1) litera (a) și a articolului 3 alineatul (1) litera (a) a cincea și a șasea liniuță din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 (JO 2003, L 338, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 183, rectificări în JO 2013, L 82, p. 63 și în JO 2016, L 99, p. 34).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între doamna Edyta Mikołajczyk, pe de o parte, și domnul Stefan Czarnecki, decedat, reprezentat în procedura principală de un curator, și doamna Marie Louise Czarnecka, pe de altă parte, în legătură cu o cerere de anulare a căsătoriei încheiate de aceștia din urmă.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Considerentele (1) și (8) ale Regulamentului nr. 2201/2003 au următorul cuprins:

„(1) Comunitatea Europeană și-a stabilit ca obiectiv crearea unui spațiu de libertate, securitate și justiție în cadrul căruia se asigură libera circulație a persoanelor. În acest scop, Comunitatea adoptă, în special, măsurile în domeniul cooperării judiciare în materie civilă necesare pentru buna funcționare a pieței interne.

[…]

(8) În ceea ce privește hotărârile judecătorești de divorț, de separare de drept sau de anulare a căsătoriei, prezentul regulament ar trebui să se aplice numai desfacerii unei legături matrimoniale și nu ar trebui să reglementeze probleme precum cauzele de divorț, efectele patrimoniale ale căsătoriei sau alte eventuale măsuri accesorii.”

4 Potrivit articolului 1 din acest regulament:

„(1) Prezentul regulament se aplică, oricare ar fi natura instanței, materiilor civile privind:

(a) divorțul, separarea de drept și anularea căsătoriei;

[…]

(3) Prezentul regulament nu se aplică:

(a) stabilirii sau contestării filiației;

(b) hotărârii privind adopția și măsurilor premergătoare acesteia, precum și desfacerea și declararea nulității adopției;

(c) numelui și prenumelui copilului;

(d) emancipării;

(e) obligației de întreținere;

(f) actelor fiduciare și succesiunilor;

(g) măsurilor luate ca urmare a faptelor penale săvârșite de copii.”

5 Articolul 3 alineatul (1) din regulamentul menționat prevede:

„Sunt competente să hotărască în problemele privind divorțul, separarea de drept și anularea căsătoriei instanțele judecătorești din statul membru:

(a) pe teritoriul căruia se află:

— reședința obișnuită a soților sau

— ultima reședință obișnuită a soților în condițiile în care unul dintre ei încă locuiește acolo sau

— reședința obișnuită a pârâtului sau

— în caz de cerere comună, reședința obișnuită a unuia dintre soți sau

— reședința obișnuită a reclamantului în cazul în care acesta a locuit acolo cel puțin un an imediat înaintea introducerii cererii sau

— reședința obișnuită a reclamantului în cazul în care acesta a locuit acolo cel puțin șase luni imediat înaintea introducerii cererii și în cazul în care acesta este fie resortisant al statului membru respectiv, fie, în cazul Regatului Unit și al Irlandei, are «domiciliul» în acel loc;

[…]”

6 Articolul 17 din același regulament, intitulat „Verificarea competenței”, prevede:

„Instanța judecătorească dintr-un stat membru sesizată cu o cauză pentru care nu este competentă în temeiul prezentului regulament și pentru care, în temeiul prezentului regulament, este competentă o instanță dintr-un alt stat membru, se declară, din oficiu, necompetentă.”

Dreptul polonez

7 Din decizia de trimitere reiese că, în temeiul articolului 13 alineatul 1 din kodeks rodzinny i opiekuńczy (Legea din 25 februarie 1964 privind Codul familiei și al tutelei) (Dz. U. nr. 9, poziția 59, cu modificările ulterioare), nu poate încheia o căsătorie persoana care este deja căsătorită.

8 Articolul 13 alineatul 2 din acest cod prevede că anularea căsătoriei ca urmare a existenței unei căsătorii anterioare nedesfăcute a unuia dintre soți poate fi solicitată de orice persoană care justifică un interes juridic.

9 Potrivit articolului 13 alineatul 3 din codul respectiv, anularea căsătoriei nu poate fi cerută pe temeiul existenței unei căsătorii anterioare nedesfăcute a unuia dintre soți, atunci când aceasta a încetat sau a fost anulată, cu excepția cazului în care a încetat prin decesul aceluia dintre soți care era deja căsătorit la momentul la care a încheiat o nouă căsătorie.

10 În temeiul articolului 1099 din kodeks postępowania cywilnego (Legea din 17 noiembrie 1964 privind Codul de procedură civilă) (Dz. U. nº 43, poziția 296, cu modificările ulterioare), instanța sesizată examinează din oficiu, în orice stadiu al procedurii, necompetența instanțelor naționale și declară cererea inadmisibilă în caz de necompetență. Necompetența instanțelor naționale constituie o cauză de nulitate a procedurii.

Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare

11 La 20 noiembrie 2012, doamna Mikołajczyk a sesizat Sąd Okręgowy w Warszawie (Tribunalul Regional din Varșovia, Polonia) cu o acțiune în anularea căsătoriei domnului Czarnecki cu doamna Marie Louise Czarnecka, născută Cuenin, încheiată la 4 iulie 1956 la Paris (Franța). Ea indica în această acțiune că era moștenitoarea testamentară a doamnei Zdzisława Czarnecka, prima soție a domnului Czarnecki, decedată la 15 iunie 1999.

12 Potrivit doamnei Mikołajczyk, căsătoria domnului Czarnecki cu doamna Zdzisława Czarnecka, încheiată la 13 iulie 1937 la Poznań (Polonia), exista încă la momentul la care a fost încheiată căsătoria dintre domnul Czarnecki și doamna Marie Louise Czarnecka, astfel încât această din urmă căsătorie ar constitui o relație bigamă și ar trebui, ca urmare a acestui fapt, să fie anulată.

13 Doamna Marie Louise Czarnecka a solicitat, în ceea ce o privește, declararea inadmisibilității acțiunii în anularea căsătoriei pe motivul necompetenței instanțelor poloneze. În opinia sa, această acțiune ar fi trebuit să fie introdusă, în aplicarea articolului 3 alineatul (1) litera (a) a doua și a treia liniuță din Regulamentul nr. 2201/2003, fie în fața unei instanțe din statul membru pe teritoriul căruia se află ultima reședință obișnuită a soților, în măsura în care unul dintre aceștia încă mai locuiește acolo, fie în fața unei instanțe din statul pe teritoriul căruia se află reședința obișnuită a pârâtului, și anume, în ambele cazuri, în fața unei instanțe franceze. Curatorul care îl reprezenta pe domnul Czarnecki în procedura principală, acesta din urmă decedând la 3 martie 1971 în Franța, a susținut concluziile doamnei Marie Louise Czarnecka.

14 Prin ordonanța din 9 septembrie 2013, rămasă definitivă în lipsa exercitării unei căi de atac de către părți, Sąd Okręgowy w Warszawie (Tribunalul Regional din Varșovia) a respins această excepție de inadmisibilitate, apreciind, în temeiul articolului 3 alineatul (1) litera (a) a cincea liniuță din Regulamentul nr. 2201/2003, că era competent să soluționeze acțiunea în anularea căsătoriei.

15 Pe fond, prin hotărârea din 13 februarie 2014, instanța menționată a respins respectiva acțiune ca nefondată, pentru motivul că reclamanta nu dovedise că prima căsătorie a domnului Czarnecki exista încă la momentul la care a fost încheiată căsătoria dintre acesta din urmă și doamna Marie Louise Czarnecka, faptele astfel cum au fost stabilite de instanța menționată permițând, dimpotrivă, să se constate desfacerea acestei prime căsătorii prin divorț la 29 mai 1940.

16 Doamna Mikołajczyk a atacat cu apel această hotărâre la Sąd Apelacyjny w Warszawie (Curtea de Apel Varșovia), instanța de trimitere.

17 Această instanță consideră că, în temeiul articolului 17 din Regulamentul nr. 2201/2003 și al articolului 1099 din Codul de procedură civilă, are obligația de a examina din oficiu problema competenței sale internaționale de a soluționa cauza principală, în pofida împrejurării că instanța de prim grad de jurisdicție s-a pronunțat deja cu privire la acest aspect.

18 În această privință, instanța menționată are îndoieli în ceea ce privește interpretarea, printre altele, a articolelor 1 și 3 din Regulamentul nr. 2201/2003 și dorește să obțină lămuriri cu privire la domeniul de aplicare material al regulamentului respectiv. Ea se întreabă, în primul rând, dacă o acțiune în anularea căsătoriei introdusă după decesul unuia dintre soți intră sub incidența regulamentului respectiv. Remarcă în acest context că acesta din urmă a abrogat Regulamentul (CE) nr. 1347/2000 al

Consiliului din 29 mai 2000 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești față de copiii comuni (JO 2000, L 160, p. 19), al cărui conținut fusese preluat în mare parte din cel al Convenției privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială, elaborată prin Actul Consiliului din 28 mai 1998 (JO 1998, C 221, p. 2, Ediție specială, 19/vol. 11, p. 243). Or, în raportul explicativ cu privire la această convenție, întocmit de doamna Alegria Borrás și aprobat de Consiliu (JO 1998, C 221, p. 27), se preciza că erau excluse din domeniul de aplicare al acesteia procedurile privind examinarea validității căsătoriei pe baza unei cereri de anulare formulate după decesul unuia sau al ambilor soți.

19 Tot în ceea ce privește domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003 și în cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare adresată, această instanță se întreabă, în al doilea rând, dacă o acțiune în anularea căsătoriei formulată de o altă persoană decât unul dintre soți intră sub incidența acestui regulament.

20 Dacă s-ar da un răspuns afirmativ la această a doua întrebare, instanța de trimitere dorește să obțină precizări cu privire la aspectul dacă competența instanțelor dintr-un stat membru de a soluționa o acțiune în anularea căsătoriei formulată de un terț se poate întemeia pe criteriile de stabilire a competenței prevăzute la articolul 3 alineatul (1) litera (a) a cincea și a șasea liniuță din Regulamentul nr. 2201/2003, așa încât instanțele din statul membru în care are reședința obișnuită acest terț s-ar putea declara competente, fără să existe astfel o legătură între instanța sesizată și locul reședinței obișnuite a soților sau a unuia dintre soți.

21 În aceste condiții, Sąd Apelacyjny w Warszawie (Curtea de Apel Varșovia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Acțiunile în anularea căsătoriei introduse după decesul unuia dintre soți intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, domeniul de aplicare al regulamentului menționat mai sus cuprinde și acțiunile în anularea căsătoriei care au fost formulate de o altă persoană decât unul dintre soți?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare, în materia acțiunilor în anularea căsătoriei formulate de o altă persoană decât unul dintre soți, competența instanței poate fi întemeiată pe criteriile de stabilire a competenței prevăzute la articolul 3 alineatul (1) litera (a) a cincea și a șasea liniuță din Regulamentul nr. 2201/2003?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima și la a doua întrebare

22 Prin intermediul primei și al celei de a doua întrebări, care trebuie examinate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă o acțiune în anularea căsătoriei introdusă de un terț după decesul unuia dintre soți intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003.

23 Potrivit articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 2201/2003, acesta se aplică, oricare ar fi natura instanței, materiilor civile privind divorțul, separarea de drept și anularea căsătoriei.

24 Pentru a stabili dacă o cerere intră în domeniul de aplicare al acestui regulament, trebuie să se țină seama de obiectul acesteia (Hotărârea din 21 octombrie 2015, Gogova, C-215/15, EU:C:2015:710, punctul 28 și jurisprudența citată). În speță, din cererea de decizie preliminară reiese că instanța de

trimitere este sesizată cu o cerere în anularea căsătoriei încheiate la 4 iulie 1956, la Paris, între doamna Marie Louise Czarnecka și domnul Czarnecki, cerere motivată prin pretinsa existență a unei căsătorii anterioare încheiate între acesta din urmă și doamna Zdzisława Czarnecka. Acțiunea menționată are astfel, în principiu, ca obiect „anularea căsătoriei” în sensul articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 2201/2003.

25 Cu toate acestea, instanța de trimitere nu este sigură că o astfel de acțiune intră în domeniul de aplicare al regulamentului menționat, întrucât a fost introdusă de un terț după decesul unuia dintre soți.

26 În această privință, dintr-o jurisprudență constantă a Curții rezultă că, pentru interpretarea unei dispoziții a dreptului Uniunii, trebuie să se țină seama nu doar de termenii acesteia, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție (Hotărârea din 19 septembrie 2013, van Buggenhout și van de Mierop, C-251/12, EU:C:2013:566, punctul 26, precum și Hotărârea din 26 martie 2015, Litaksa, C-556/13, EU:C:2015:202, punctul 23).

27 În ceea ce privește, în primul rând, termenii articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 2201/2003, trebuie să se remarce că această dispoziție desemnează, între materiile care intră în domeniul de aplicare al acestui regulament, printre altele, anularea căsătoriei, fără a distinge în funcție de data introducerii unei astfel de acțiuni în raport cu decesul unuia dintre soți sau cu identitatea persoanei titulare a dreptului de a sesiza instanța cu o asemenea acțiune. Prin urmare, dacă se ține seama numai de termenii dispoziției menționate, o acțiune în anularea căsătoriei introdusă de un terț după decesul unuia dintre soți pare să intre în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003.

28 O astfel de interpretare a articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 2201/2003 este, în al doilea rând, confirmată de contextul în care se înscrie această dispoziție.

29 În această privință, trebuie amintit că articolul 1 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2201/2003 enumeră în mod limitativ materiile excluse din domeniul de aplicare al acestui regulament, printre care figurează obligațiile de întreținere, precum și actele fiduciare și succesiunile. Considerentul (8) al regulamentului menționat precizează în același scop că acesta din urmă ar trebui să se aplice numai desfacerii unei legături matrimoniale și nu ar trebui să reglementeze aspecte precum efectele patrimoniale ale căsătoriei.

30 Or, o acțiune în anularea căsătoriei introdusă de un terț după decesul unuia dintre soți nu figurează printre materiile excluse din domeniul de aplicare al regulamentului menționat, enumerate la articolul 1 alineatul (3) din acesta.

31 În plus, deși este adevărat că, potrivit instanței de trimitere, interesul de a exercita acțiunea al doamnei Mikołajczyk este, în litigiul principal, legat de calitatea sa de moștenitor testamentar al doamnei Zdzisława Czarnecka, această instanță precizează că litigiul menționat privește însă numai aspectul anulării căsătoriei încheiate între doamna Marie Louise Czarnecka și domnul Czarnecki și nu poate intra, prin urmare, sub incidența excluderii prevăzute la articolul 1 alineatul (3) litera (f) din Regulamentul nr. 2201/2003, care privește actele fiduciare și succesiunile.

32 În al treilea rând, interpretarea articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 2201/2003, potrivit căreia o acțiune în anularea căsătoriei introdusă de un terț după decesul unuia dintre soți intră în domeniul de aplicare al regulamentului menționat, este confirmată și de obiectivul urmărit de acesta din urmă.

33 În această privință, trebuie să se arate că, astfel cum reiese din considerentul (1) al Regulamentului nr. 2201/2003, acesta contribuie la crearea unui spațiu de libertate, securitate și justiție în cadrul căruia se asigură libera circulație a persoanelor. În acest scop, în capitolele II și III din regulamentul menționat sunt prevăzute în special norme care reglementează competența, precum și recunoașterea

și executarea hotărârilor judecătorești în materia desfacerii unei legături matrimoniale, aceste norme vizând garantarea securității juridice (Hotărârea din 16 iulie 2009, Hadadi, C-168/08, EU:C:2009:474, punctele 47 și 48).

34 Or, a exclude o acțiune precum cea principală din domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003 ar dăuna respectării obiectivului menționat, întrucât această excludere ar fi de natură să sporească insecuritatea juridică legată de inexistența unui cadru de reglementare uniform în materie, cu atât mai mult cu cât Regulamentul (UE) nr. 650/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor (JO 2012, L 201, p. 107) nu acoperă nici aspectele legate de starea persoanelor fizice, nici relațiile de familie.

35 Pe de altă parte, astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 27 din concluzii, faptul că acțiunea în anulare care face obiectul litigiului principal se referă la o căsătorie care a încetat deja prin decesul unuia dintre soți nu are drept consecință că această acțiune nu intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003. Astfel, nu este exclus ca o persoană să poată justifica un interes în a obține anularea unei căsătorii, chiar după decesul unuia dintre soți.

36 Dacă un astfel de interes trebuie apreciat prin prisma reglementării naționale aplicabile, nu există în schimb niciun motiv pentru a priva un terț care a introdus o acțiune în anularea căsătoriei după decesul unuia dintre soți de beneficiul normelor uniforme de conflict prevăzute de Regulamentul nr. 2201/2003.

37 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la prima și la a doua întrebare preliminară că articolul 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretat în sensul că o acțiune în anularea căsătoriei introdusă de un terț după decesul unuia dintre soți intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003.

Cu privire la a treia întrebare

38 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (1) litera (a) a cincea și a șasea liniuță din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretat în sensul că o altă persoană decât unul dintre soți care formulează o acțiune în anularea căsătoriei se poate prevala de criteriile de stabilire a competenței prevăzute la dispozițiile menționate.

39 Instanța de trimitere are îndoieli cu privire la răspunsul care trebuie dat la această întrebare, întrucât, în cazul unui răspuns afirmativ, o instanță care nu are nicio legătură cu locul în care se află reședința obișnuită a soților sau a unuia dintre soți ar putea soluționa o acțiune în anularea căsătoriei formulată de un terț.

40 În această privință, trebuie să se arate că articolul 3 din Regulamentul nr. 2201/2003 stabilește criteriile generale de competență în materie de divorț, de separare de drept și de anulare a căsătoriei. Aceste criterii obiective, necumulative și exclusive răspund necesității unei reglementări adaptate la nevoile specifice ale conflictelor în materie de desfacere a legăturii matrimoniale.

41 Dacă articolul 3 alineatul (1) litera (a) prima-a patra liniuță din Regulamentul nr. 2201/2003 face în mod explicit referire la criteriile reședinței obișnuite a soților și la cea a pârâtului, articolul 3 alineatul (1) litera (a) a cincea liniuță, precum și articolul 3 alineatul (1) litera (a) a șasea liniuță din acest regulament permit aplicarea normei de competență a *forum actoris*.

42 Astfel, aceste din urmă dispoziții recunosc, în anumite condiții, instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia se află reședința obișnuită a reclamantului competența de a se pronunța cu privire la desfacerea legăturii matrimoniale. În acest sens, articolul 3 alineatul (1) litera (a) a cincea liniuță din Regulamentul nr. 2201/2003 consacră o asemenea competență în cazul în care reclamantul a locuit acolo cel puțin un an imediat înaintea introducerii cererii, în timp ce articolul 3 alineatul (1) litera (a) a șasea liniuță din regulamentul menționat prevede de asemenea această competență în cazul în care reclamantul a locuit acolo cel puțin șase luni imediat înaintea introducerii cererii și este resortisant al statului membru respectiv sau, în anumite cazuri, dacă are domiciliul în acel loc.

43 În aceste împrejurări, pentru a răspunde la întrebarea adresată de instanța de trimitere, trebuie să se determine sfera de aplicare exactă a noțiunii „reclamant”, în sensul dispozițiilor menționate, în scopul de a stabili dacă această noțiune este limitată la soți sau dacă include și terții.

44 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, rezultă atât din cerința aplicării uniforme a dreptului Uniunii, cât și din cea a principiului egalității că termenii unei dispoziții a dreptului Uniunii care nu conține nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare trebuie în mod normal să primească în întreaga Uniune o interpretare autonomă și uniformă, care trebuie stabilită ținând seama de contextul prevederii și de obiectivul urmărit de reglementarea în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 aprilie 2009, A, C-523/07, EU:C:2009:225, punctul 34, și Hotărârea din 16 iulie 2009, Hadadi, C-168/08, EU:C:2009:474, punctul 38).

45 Întrucât articolul 3 alineatul (1) litera (a) a cincea și a șasea liniuță din Regulamentul nr. 2201/2003 nu conține nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a determina sfera de aplicare a noțiunii „reclamant”, această determinare trebuie să fie efectuată în lumina contextului acestor dispoziții și a obiectivului acestui regulament.

46 În ceea ce privește contextul în care se înscrie articolul 3 alineatul (1) litera (a) a cincea și a șasea liniuță din Regulamentul nr. 2201/2003, din jurisprudența Curții reiese că acest articol prevede mai multe criterii de stabilire a competenței, între care nu este stabilită o ierarhie, toate criteriile obiective enunțate la articolul respectiv fiind alternative (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 iulie 2009, Hadadi, C-168/08, EU:C:2009:474, punctul 48).

47 În consecință, sistemul de repartizare a competențelor instituit de Regulamentul nr. 2201/2003 în materia desfacerii legăturii matrimoniale nu urmărește să excludă competențe multiple. Dimpotrivă, coexistența mai multor instanțe competente, fără a fi stabilită o ierarhie între ele, este prevăzută în mod expres (Hotărârea din 16 iulie 2009, Hadadi, C-168/08, EU:C:2009:474, punctul 49).

48 În ceea ce privește criteriile enumerate la articolul 3 alineatul (1) litera (a) din regulamentul menționat, Curtea a statuat că acestea se întemeiază în diverse privințe pe reședința obișnuită a soților (Hotărârea din 16 iulie 2009, Hadadi, C-168/08, EU:C:2009:474, punctul 50).

49 Din ceea ce precedă rezultă că normele de competență stabilite la articolul 3 din Regulamentul nr. 2201/2003, inclusiv cele prevăzute la alineatul (1) litera (a) a cincea și a șasea liniuță al acestui articol, sunt concepute pentru a prezerva interesele soților.

50 O astfel de interpretare răspunde și finalității urmărite de regulamentul menționat, acesta instituind norme de conflict suple pentru a ține seama de mobilitatea persoanelor și pentru a proteja și drepturile soțului care a părăsit țara în care se afla reședința obișnuită comună, garantând totodată existența unui factor de legătură real între persoana interesată și statul membru care își exercită competența (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 noiembrie 2007, Sundelind Lopez, C-68/07, EU:C:2007:740, punctul 26).

51 În consecință, dacă o acțiune în anularea căsătoriei formulată de un terț intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003, acest terț trebuie să fie în continuare ținut de normele de competență definite în beneficiul soților. Această interpretare nu îl privează, pe de altă parte, pe respectivul terț de accesul la justiție, în măsura în care acesta s-ar putea prevala de alte criterii de stabilire a competenței prevăzute la articolul 3 din acest regulament.

52 Ca urmare a acestui fapt, noțiunea de „reclamant” în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (a) a cincea și a șasea liniuță din Regulamentul nr. 2201/2003 nu include alte persoane decât soții.

53 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la a treia întrebare preliminară că articolul 3 alineatul (1) litera (a) a cincea și a șasea liniuță din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretat în sensul că o altă persoană decât unul dintre soți care formulează o acțiune în anularea căsătoriei nu se poate prevala de criteriile de stabilire a competenței prevăzute la aceste dispoziții.

Cu privire la cheltuielile de judecată

54 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

1) **Articolul 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000, trebuie interpretat în sensul că o acțiune în anularea căsătoriei introdusă de un terț după decesul unuia dintre soți intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2201/2003.**

2) **Articolul 3 alineatul (1) litera (a) a cincea și a șasea liniuță din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretat în sensul că o altă persoană decât unul dintre soți care formulează o acțiune în anularea căsătoriei nu se poate prevala de criteriile de stabilire a competenței prevăzute la aceste dispoziții.**

Semnături